

خبر

درگیری میان داعش و کردهای سوری در حسکه

● تعداد کشته‌شدگان زندان غویران در حسکه سوریه به ۷۸ نفر رسید که ۴۵ نفر از آنها از اعضای داعش هستند. به گزارش ایسنا، به نقل از شبکه خبری روسیا اليوم، دیده‌بان حقوق بشر سوریه اعلام کرد ۱۳۰ زندانی داعشی فراری از زندان غویران در حسکه بازداشت شدند؛ اما تعداد واقعی فراری‌ها مشخص نیست. همچنین برای سومین روز متوالی درگیری‌ها میان تروریست‌های فراری داعش و نیروهای ضدتروریسم با حمایت ائتلاف آمریکا ادامه داشت و زندان غویران همچنان تحت کنترل داعش است. به گفته دیده‌بان حقوق بشر سوریه صدها داعشی از زندان غویران فرار کرده‌اند و به دنبال این رخداد ارتش عراق تدابیر امنیتی را در مرز دو کشور تشدید کرده است. زندان غویران واقع در استان حسکه در شمال شرقی سوریه، یکی از بزرگ‌ترین زندان‌های سوریه است که تعداد زیادی از داعشی‌ها را در خود جای داده است. حدود سه‌هزارو ۵۰۰ زندانی از نیروها و رهبران داعش در این زندان بودند. حمله به این زندان یکی از بدترین حملات از زمان اعلام نابودی داعش در سوریه در مارس ۲۰۱۹ است.

ورود کمک‌های نظامی آمریکا به اوکراین

● اولین محموله کمک‌های نظامی آمریکا به اوکراین که در هفته‌های اخیر از سوی جو بایدن تأیید شده بود، وارد کی‌یف شد. به گزارش بی‌بی‌سی، سفارت ایالات متحده در اوکراین گفت این محموله ۹۰ تنی شامل مهمات برای نیروهای خط مقدم اوکراین است، در پیانه سفارت آمریکا آمده است که ایالات متحده متعهد به کمک به اوکراین برای تقویت دفاعی خود در برابر تهدیدهای فزاینده روسیه است. روسیه صد هزار سرباز در مرز اوکراین دارد؛ اما می‌گوید قصدی برای حمله ندارد. جو بایدن به کمپ ریاست‌جمهوری در کمپ دیوید سفر کرده و قرار است با مشاوران امنیت ملی خود درباره اوضاع اوکراین دیدار کند. آنتونی بلینکن، وزیر خارجه ایالات متحده هم که با سرگئی لاوروف دیدار داشته، قرار است در این نشست حضور یابد. وزیران خارجه روسیه و آمریکا، مذاکرات فی‌مابین را «مادفانه» خوانده‌اند. روسیه خواهان اقداماتی از جمله منع گسترش ناتو به شرق و جلوگیری از پیوستن اوکراین به این پیمان امنیتی و ارسال‌نکردن سلاح به شوروی‌های اروپای شرقی شده است.

تحولات جهان و سیاست‌های چین به هم گره خورده‌اند. چند سالی است که جهان با بویش‌های جغرافیایی و اقتصادی نو مواجه است که برخی آن را در قالب ظهور نظمی جدید می‌دانند که نشانه‌هایی از پایان استیلا ۵۰۰ساله غرب بر جهان را در بر دارد. در این میان، قدرت برجسته‌ای همچون چین، طلایه‌دار این تحول است و «امپراتوری میانه» (جوئگ-گو)، نامی که چینی‌ها کشورشان را با آن خطاب می‌کنند، به قوی‌ترین مدافع تجارت آزاد و مدافع جهانی مقابله با تغییرات اقلیمی بدل شده است. چین با توجه به تغییر و تحولات غیرقابل پیش‌بینی، طرحی انعطاف‌پذیر را مدنظر دارد که چراغ راه آینده این کشور برای تبدیل‌شدن به یک قدرت تمام‌عیار در سال ۲۰۴۹، مصادف با تأسیس نظام «جمهوری خلق چین» است.

پکس بر اینس موضوع واقف است که کمبودها و اشکالاتی در نظام کشور موجود است که در صورت اصلاح‌نشدن می‌تواند نظام را از تحقق ایجاد نظمی نو بازدارد. پکن عمده‌ترین معضل را در گسترش نابرابری در این کشور به واسطه ثروتمندشدن فزاینده صاحبان شرکت‌ها و تصاعد روزافزون دارایی‌های تعداد اندکی از افراد در چین می‌داند. جوزف استیکلیتز، اقتصاددان سرشناس، خطر بزرگ جهانی را نابرابری در ایجاد قدرت روزافزون سیاسی تعداد اندکی از افراد متمول می‌داند که با ثروت خود فعالیت نهادهای قانون‌گذاری را در اختیار می‌گیرند. او انباشت قدرت بازار در دستان تعداد اندک را خطرناک‌تر از مقررات بیش از حد جوامع می‌داند. در این راستا، حزب کمونیست چین مبارزه برای کنترل دارایی‌های افراد و سازمان‌های تجاری را آغاز کرده و قرار است تعداد درخ‌روز توجهی از این افراد بازخواست شوند و دارایی‌های آنها تحت کنترل نهادهای کشوری قرار بگیرد. فرار مالیاتی، پنهان‌کردن سرمایه‌ها، تمرکز دارایی‌ها در دستان تعداد کمی از مردم، سوءاستفاده از قدرت اقتصادی و تشکیل نهادهای غول‌آسا که هر روزه کنترل آنها سخت‌تر می‌شود، از جمله نگرانی‌های حزب کمونیست در تعمیم نظام سرمایه‌داری و اثرات منفی آن بر آینده کشور است. در نمونه‌ای دیگر، این کشور به افراد مشهور چینی توصیه می‌کند تا جایی که مقدور و لازم است خودشان را مطرح و تبلیغ نکنند؛ نه این دلیل که نتایج نامطلوبی برای فضای روانی کشور دارد، بلکه به این دلیل که تجمل و تشریفات نامتعارف در جامعه به موضوعاتی مانند تمایز طبقاتی، تنش و تفرقه دامن خواهد زد. همچنین به ورزشکاران چینی

توصیه می‌شود که طرح و نقش‌های توتشده در بدنشان ایجاد عدالت آموزشی در چین یک هدف بنیادی است. ممنوع‌کردن برگزاری کلاس‌های تقویتی دانش‌آموزان در کلاس‌های کنکور و تدریس کلاس‌های خصوصی از جمله اقدامات جدید در گسترش سیاست‌های مساوات‌طلبانه و کاهش فشار مضاعف بر دانش‌آموزان چینی است که همه‌ساله در آخرین سال دبیرستان با آن دسته‌وپنجه نرم می‌کنند. در چین امتحان سراسری دانشگاهی به نام «گاؤوکا» برگزار می‌شود که در سال ۲۰۲۱ بیش از ۱۰ میلیون شرکت‌کننده داشت. در این آزمون بسیار دشوار، دانش‌آموزان در سه زمینه ادبیات، ریاضیات و زبان خارجی (عمدتا زبان انگلیسی) مورد امتحان قرار می‌گیرند و در صورت عدم موفقیت می‌توانند سال‌های متوالی در این آزمون شرکت کنند که نمونه‌های ۱۰ بار تلاش هم وجود دارد. در چین قبولی در امتحان جامع، کلید راهیابی افراد به شغل‌های دولتی

نظام آموزشی و حکمرانی داخلی

بسیاری از چین‌شناسان بر این باورند که رهبران این کشور خودشان نمی‌دانند چه چیزهایی را در راه رسیدن به نظمی نو در جهان طلب کنند و هنوز تعیین نکرده‌اند که تا چه حد نفوذ چین در دنیا باید گسترش یابد تا تعادل حفظ شود و به بحران کشیده نشود؛ چراکه چنین شرایطی باعث کندشدن و بازنگه‌داشتن چین در مسیر تبدیل‌شدن به ابرقدرت جهانی می‌شود.

تمام نشانه‌ها دال بر این است که چین مثل آمریکا در قرن نوزدهم میلادی که قصد تسخیر جهان را کرد، در مسیر سلطه‌جویی حرکت می‌کند. اما چین در این راستا طالب چیزی شبیه نظم نو جهانی است. این اولین‌بار نیست که چین‌شناسان عمداً غرب‌گرا به اشتباه سیاست‌های این کشور را درک کرده و بر پایه درک غلط خود، سیاست‌هایشان را در مقابل چین بنا نهاده‌اند.

عمده‌ترین این اشتباهات، برداشت غلط آمریکا از اصطلاحات «دنگ شیائونینگ» رهبر سابق چین بوده است. آنان باور داشتند این اصلاحات چین را به‌تدریج در مسیر نوسازی مدل غربی قرار خواهد داد و این کشور به مرور به حامی نظام «لیبرال‌دموکراتیک»

و به عضو بزرگ آن نظام، تبدیل خواهد شد. چینی‌ها اصلا قصد این کار را نداشتند و اگر به ظاهر در مسیر همراهی قدم برداشتند، فقط خواهان استفاده از فضای سرمایه‌داری جهت رفع عقب‌ماندگی اقتصادی و بهره‌گرفتن از شرایط موجود برای اهداف توسعه‌ای خود بدون تنش و درگیرشدن با نظام غربی بودند. وقتی دنگ جمله معروف خود را که «توسعه و پیشرفت خودتان

را در بوته‌ها پنهان کنید و منتظر زمان باشید» عنوان می‌کرد، مؤید آن است که آرام و بدون ایجاد حساسیت عمل کنید تا زمان آن برسد که به‌طور آشکار حضوری قوی در راستای تقویت نظام را داشته باشید. چین‌شناسان هم‌انکسون دریافته‌اند که این کشور هیچ‌گاه قصد همراه و همگام‌شدن با نظم لیبرال-دموکرات را نداشته بلکه دنبال فرصتی بوده که از موضع قدرت وارد عمل شود. به همین دلیل است که چین قدرتمند هم‌اکنون طالب جایگاه قوی خود در نظام بین‌الملل است و دیگر سر خود را در بوته‌ها پنهان نمی‌کند. چین پس از ۴۰ سال امتناع از روبروویی با جهان، امروز به قدرتی تبدیل شده است که همراه با ایالات متحده آمریکا، اثرگذارترین کشور جهان در نظام جهانی فعلی به شمار می‌رود که در آینده‌ای نه‌چندان دور و با تشدید افول قدرت آمریکا در جهان، اثرگذاری بیشتری هم خواهد داشت.

چین با تکیه بر همین راه و تفکر به جایگاهی رسیده که در تاریخ معاصر جهان بی‌سابقه است؛ قدرتی که بدون کمک آمریکا امکان‌پذیر نبود و این کشور در توسعه اقتصادی و تبدیل‌شدن در ابرقدرت اقتصادی به‌طور غیرمستقیم‌مدیون آمریکاست (بلومبرگ در آخرین سنجش خود اعلام کرده که چین در سال ۲۰۲۵ به جایگاه بزرگ‌ترین قدرت اقتصادی جهان صعود خواهد کرد و رشد ۳۰ برابری اقتصاد چین در چهار دهه، مؤید داشتن برنامه و تلاش برای تحقق آن است).

چین در حال‌حاضر در حوزه‌های حساس قدرت از آمریکا پیشی گرفته است؛ هوش مصنوعی، بیوتکنولوژی، انرژی سبز، تکنولوژی و شبکه نسل پنجم ارتباطات سیار، نمونه‌ای از این موارد است (اخیرا دولت واشنگتن از ابوظبی خواسته که شبکه «جی فایو» چینی مستقر در امارات متحده را در کنترل گیرد؛ زیرا این شبکه می‌تواند در سیستم ناوبری جنگنده اف-۳۵ اختلال ایجاد کند. آمریکایی‌ها هم‌اوپمایا را سوپرمدل هواپیماهای جنگی

جهان

نظم نو جهانی چینی: مدلی در حال شکل‌گیری

بهزاد شاهنده ـ استاد دانشگاه تهران

در جهان می‌دانند که اوج فناوری این کشور با رایانه کوانتومی است). آمریکا در حوزه پزشکی، هوا-فضا و نانوتکنولوژی همچنان برتری دارد، هرچند در این موضوعات هم چینی‌ها پیشرفت چشمگیری داشته‌اند و با آمریکا در یک رقابت جدی هستند.

شواهد به‌وضوح نشان می‌دهد که چسین برنامه درازمدتی را برای دستیابی به موقعیت قدرت جهانی دارد و در تلاش است نظم موجود بین‌المللی تحت زعامت آمریکا را به چالش کشیده و نظمی جدید را بر خشن‌ترین آنها نیز معروف است.

افراد متمول چین از نتوان مالی خود برای اعزام فرزندانشان به کلاس‌های کنکور که بسیار گران است یا تدریس در منزل که آن هم هزینه زیادی دارد و با نزدیک‌شدن زمان امتحان «گاؤوکا» رقم نجومی پیدا می‌کند، برخوردارند و می‌توانند آینده فرزندان خود را تأمین کنند؛ زیرا قبولی در این امتحان جواز موفقیت در آینده است. به عبارت دیگر، عدم قبولی نیز باعث توقف در پیمودن مراحل بالاتر می‌شود.

تلاش چین برای حفظ روابط با آمریکا هم در همین راستا تعریف می‌شود که بر اساس آن از قدرت تکنولوژیک استفاده کند. اعتراف به این موضوع و تلاش در رفع کمبودها یک نکته کلیدی است که چین یک بار در ۴۰ سال گذشته با اقدام به «سیاست درهای باز» اتخاذ و با موفقیت سپری کرده است. ولی اکنون چین به سبب قدرتمندی، از موضع قوی‌تر وارد شده و مع‌ذالک همان سیاست همراهی با آمریکا را دنبال می‌کند و تلاش دارد تنش‌ها را مدیریت کند اما آمریکایی‌ها سیاست به‌مراتب خصمانه‌تری را در مقابل چین در پیش گرفته‌اند. چین‌ستیزی آمریکا در حقیقت به یک موضوع فراتجاری در کنگره آمریکا تبدیل شده و هرکدام از اعضای کنگره تلاش می‌کنند که در چین‌ستیزبودن گویِ سبقت را از دیگری برانند.

«شی‌جین‌پینگ» در نوزدهمین اجلاس کنگره حزب کمونیست چین در ماه اکتبر سال ۲۰۱۷ اعلام کرد که چین ایستاده است، ثروتمند شده، در حال قدرتمندشدن است و مدلی برای دیگر کشورهای درحال توسعه است. شی اعلام کرده است که در سال ۲۰۴۹ مصادف با صدمین سالگرد تأسیس جمهوری خلق چین، این کشور از لحاظ قدرت ترکیبی در سطح داخلی و بین‌المللی رهبر جهان خواهد شد که طی آن یک «نظام ثابثات بین‌المللی» را بنا خواهد کرد که براساس آن «جوان‌سازی ملی» (چینی) محقق خواهد شد. زمانی که از «جوان‌سازی ملی» صحبت می‌شود، منظور خانه‌تکانی در کشور است و جمهوری خلق چین صدساله، در سال ۲۰۴۹ کشوری نوساز و پالایش‌شده خواهد بود. این کشور توان آن را تبدیل به فعل «آرزوهای چینی» را در تبدیل به فعل «آرزوئی که حتی تصور آن در چهار دهه گذشته خواب‌وخیالی بیش نبود.

مقامات چین در تاریخ معاصر خود دو بار این جمله را مورد تأکید قرار داده‌اند: «ما ایستاده‌ایم یک بار در سال ۱۹۴۹ به وسیله مانو ژونگ و هم‌زمان با تأسیس حکومت «جمهوری خلق چین» و بار دیگر در سال ۲۰۱۷ که از سوی شی‌جین‌پینگ بیان شد. بار اول مانو ژونگ، کشوری ویران‌شده پس از ۱۲ سال جنگ داخلی و مبارزه با ژاپن را که از سال ۱۹۳۷ به چین یورش برده بود، تحویل گرفته بود. چینی که صد سال محقرات، سرکوب و ازبین‌رفتن اقتصاد و معیشت را پشت سر گذاشته بود، اعلام کرد که «ما ایستاده‌ایم» یعنی مقابله با ورشکستگی، حل سایر مشکلات و برگرداندن منزلت تاریخی چین.

بار دوم نوبت شی‌جین‌پینگ است که نمی‌خواهد چین به واسطه سیاست‌های اقتصادی طبقات حاکم، به جامعه‌ای متفرق و طبقاتی مبدل شود و چین قدرتمند بتواند «آرزوهای چینی» را محقق کند؛ چراکه شکاف ایجادشده در چین مانند دشمنی در راه بویایی این کشور است. شی به‌تازگی اعلام کرده است که فروپاشی نظام «اتحاد جماهیر شوروی» به واسطه گسترش نظامی‌گری اقتصادی و تبدیل‌شدن به یک کشور در تقابل با آمریکا داشته است، صورت گرفته و محاصل آن چیزی به غیر از ورشکستگی اقتصادی نبوده است. شی جین‌پینگ غافل‌شدن از نظام «لنینستی»، اقتدارطلبی و تمامیت‌خواهی را علل اصلی سقوط اتحاد جماهیر شوروی تلقی می‌کند که این قدرت بزرگ را در درون تهی کرده بود.

مسئله اصلی این است که چین چگونه می‌تواند از اتفاق فوق جلوگیری کند. آیا چین که به واسطه موفقیت در حوزه اقتصادی به قدرتی بزرگ در صحنه بین‌المللی مبدل شده است، خواهد توانست بر پایه قدرت به‌دست‌آمده نظم جدیدی را در مقابل نظام جهانی آمریکا شایه دهد و ابتکار عمل را در اختیار ایجاد کند.

ادامه در صفحه ۹

روزنه

بهبانه روسیه برای حمله احتمالی به اوکراین

روری سالیوان ـ تحلیلگر بین‌الملل

● با استقرار صد هزار سرباز روس در نزدیکی مرز اوکراین، نگرانی بابت تصمیم [احتمالی] ولادیمیر پوتین برای تهاجم به این کشور افزایش می‌یابد. این خطر هشت سال پس از الحاق کریمه به خاک روسیه بروز کرده است که موجب برخورد در منطقه دونباس واقع در شرق اوکراین شد. برخوردهای نه‌چندان شدید میان کی‌یف و جدایی‌طلبان در این منطقه که بیش از ۱۴ هزار قربانی بر جای گذاشته است، همچنان جریان دارد. هرچند دولت‌های غربی امیدوارند بتوانند خطر جنگ در منطقه را برطرف کنند، اما مذاکرات میان کرملین و ناتو هیچ پیشرفتی نداشته است؛ بنابراین در شرایط کنونی سیر وقایع آینده به‌هیچ‌وجه روشن نیست. آنتونی بلینکن، وزیر خارجه آمریکا، در هفته جاری به اروپا سفر کرد تا شاید بتواند اوضاع را آرام کند. او به دنبال ملاقات با ولدومیر پوتسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین و دیگر متحدان [آمریکا] در روزهای چهارشنبه و پنجشنبه، با همتای روس خود نیز دیدار کرد. این در حالی است که بایدن دو روز پیش از آن با لحنی بدبینانه خطاب به گزارشگران گفته بود: به احتمال قوی [روسیه به اوکراین] حمله خواهد کرد. او ضمن اشاره به پوتین گفت: «حسد من این است که او وارد [اوکراین] خواهد شد. باید کاری بکند». بایدن هشدار داد اگر چنین چیزی رخ دهد، مسکو «بهای جدی و سنگینی خواهد پرداخت» که شامل یک رشته تحریم خواهد بود؛ اما تحلیلگران معتقدند بعید است این‌گونه تهدیدها رژیم پوتین را که در سال‌های اخیر تلاش کرده است اقتصاد روسیه در مقابل تحریم‌ها «مقاوم» شود، منصرف کند. این موضع‌گیری به دنبال تلاش پوتین برای اصلاح شرایطی است که به گمان او از گسترش ناتو به کشورهایمانند اوکراین که زمانی تحت حکومت روسیه بود، ناشی می‌شود. با توجه به نظرسنجی‌هایی که نشان می‌دهد اکثریت مردم اوکراین عضویت کشورشان در ناتو را می‌خواهند، کرملین خواهان آن است که غرب قول بدهد اوکراین هرگز به پیمان آتلانتیک شمالی نخواهد پیوست؛ این چیزی است که ناتو آن را رد کرده است. پوتین تابستان گذشته افکار خود را درباره اوکراین و رابطه‌اش با روسیه در یک مقاله پنج هزار کلمه‌ای منتشر کرد. این نظرشبه عنوان «دب آب اتحاد تاریخی روسیه و اوکراین» است، به گفته اندرس آسلوند، عضو ارشد «فری‌ورد فوروم» استکهلم، «یک گام مانده به اعلام جنگ، است. رئیس‌جمهوری روسیه ضمن اشاره به اینکه روسیه «به غارت رده شده»، اعای خود را تکرار کرده است که روس‌ها و اوکراینی‌ها «یک ملت‌اند». او در جایی دیگر از این مقاله تهدیدهای علنی‌تری علیه کی‌یف می‌کند و می‌نویسد: «اطمینان دارم که حق حاکمیت حقیقی اوکراین تنها در شراکت با روسیه ممکن است». چند ماه پس از انتشار این مقاله، پوتین دهه‌ها هزار سرباز ارتش روسیه را به سوی اوکراین روانه کرد و اکنون حضور نظامی روسیه در منطقه را با اعزام سربازان بیشتری به بلاروس برای شرکت در یک مانور نظامی مشترک در اواخر ماه جاری گسترش می‌دهد. وزارت دفاع اوکراین می‌گوید در حال حاضر ۱۲۷ هزار نفر از کارکنان ارتش روسیه که ۲۱ هزار نفر آنها یک بخش از واحدهای هوایی و دریایی محسوب می‌شوند، در نزدیکی مرز اوکراین مستقر شده‌اند. اخیرا بریتانیا و آمریکا حمایت‌های نظامی در اختیار اوکراین گذاشته‌اند. در اوایل هفته جاری، بریتانیا تعدادی جنگ‌افزار هوایی ضدتانک به اوکراین ارسال کرد. اما با توجه به شکاف عمیق میان قوای نظامی طرفین احتمالی محاصمه، این‌گونه اقدامات برای کی‌یف که با خطر تهاجم روسیه روبه‌رو است، دلگرمی چندانی نیست. در حالی که اوکراین تنها کمتر از ۲۵۰ هزار سرباز دارد و امیدوار است ۱۳۰ هزار نفر دیگر به ارتشش بپیوندند، روسیه حدود یک میلیون نفر در اختیار دارد و از ابزارهای بسیار پیشرفته‌تر و فراوان‌تر نظامی نیز برخوردار است. وادیم پریستانکو، سفیر اوکراین در بریتانیا، در اشاره به عدم تعادل [قدرت] میان دو ارتش می‌گوید چنان‌ا تأسف است که این کشور عضو ناتو نیست. او گفت: «ما عضوی از این خانواده نیستیم و به‌تهایی در مقابل بزرگ‌ترین ارتش اروپا قرار گرفته‌ایم». مقام‌های روسیه بارها قصد تهاجم [به اوکراین] را تکذیب کرده‌اند؛ با وجود این، مسکو نیروهای خود را به خاطر آنچه مانورهای نظامی مشترک با بلاروس خوانده، در این کشور مستقر کرده است که گزینه حمله از شمال، شرق و جنوب به همسایه‌اش اوکراین را فراهم می‌کند. دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین، در هفته جاری گفت سلاح‌های غربی که به اوکراین تحویل داده می‌شود، مانورهای نظامی و نیز پرواز هواپیماهای ناتوعامل افزایش تنش در اطراف اوکراین است. روز پنجشنبه گذشته بیش از ۱۰ تانزما دولتی اوکراین هک شدند. وزارت خارجه این کشور اعلام کرد هنوز برای تعیین عامل این حمله‌های سایبری زود است، اما افزود «حمله‌های سایبری روسیه علیه اوکراین سابقه‌ای طولانی دارد». هکرها روی تارنماهایی که هک و فلج کرده بودند، پیامی شوم با این مضمون بر جای گذاشتند که «اوکراینی‌ها تمام اطلاعات حساسی شما را روی شبکه اینترنتی قرار گرفته است. تمام داده‌های روی کامپیوتر نابود شده است و امکان احیای آن وجود ندارد.» این پیام می‌افزاید: «تمام اطلاعات مربوط به شما علنی شده است، ترسید و انتظار بدترین [سناریو] را داشته باشید. این برای گذشته، حال و آینده شماست.» منبع: **این‌دیندنت**